

KIERTOTALOUS PIRKANMAA- kiertotalouden maakunnallinen kehittämiskeskus

**Kuntien mahdollisuus tukea hankinnoilla
kiertotalousmuutosta, 5.9.2023 Kokoeiko**

**Karoliina Tuukkanen, Kiertotalous Pirkanmaa
Ekokumppanit Oy**

Siirtymä kiertotalouteen on pakollinen

- Tällä hetkellä materiaaleista kiertää noin **11,7%** EU tasolla EUROSTAT 2021
- Kaupunkiympäristön rakentaminen on yksi materiaali-intensiivisimmistä aloista maailmassa. Kokonaisuudessaan rakennettu ympäristö tuottaa **40 % maailman CO2 päästöistä** (rakennusmateriaalit 13 %) UNFCC
- **Julkisten hankintojen** kokonaisarvo Suomessa noin **47 miljardia**
- Monilla kunnilla on hiilineutraalisuus ja kiertotalous strategioita – **implementaatiossa vielä aukkoja**

Muutos edellyttää uudenlaista yhteistyötä

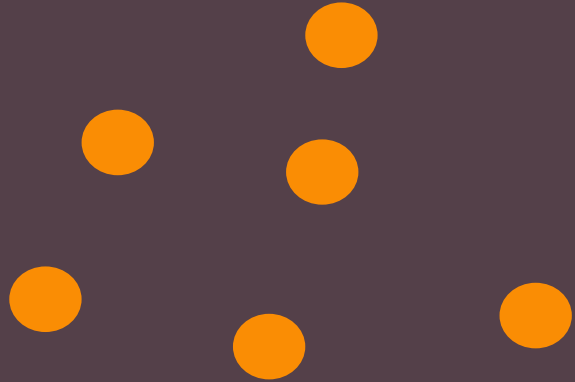
- Tarve uudenlaiseen yhteistyöhön **julkisen ja yksityisen välillä** huomattu jo valtiotason kiertotalouden strategia-prosessissa – **puuttuu** (julkisrahoitteisia) **orkestraattoreita**, jotka toimivat oikeiden toimijoiden kanssa, oikealla tasolla ja merkittävimmissä teemoissa
- **Puuttuu konkreettisia toimintamalleja**, joilla koko yhteiskunnan ja erityisesti julkisen toimijan eri toiminnot saadaan sysättyä kohti kiertotalouden systeemistä muutosta
- **Rahoitusta** pitää ohjata oikeisiin interventioihin ja tietoa piloteista / kehityshankkeista kerätä ymmärrettävään muotoon
- Kunnilla on mm. **hankintojen**, kaavoituksen ja elinkeinopolitiikan kautta valtava rooli koko alan kiertotalousmuutoksen eteenpäin tuuppaamisessa – **kuntatoimijat muokkaavat toimintaympäristöä, yritykset tuottavat ratkaisut**

Uusi toimintamalli maakuntaan

- **Toimintamalli** kehitetty Nokian kaupungin / Verte Oy:n tuella PirkaCirc hankkeessa 2021-22 → operaattoriksi Ekokumppanit Oy
- Miten kunnat voivat **omalla toiminnallaan tuupata** (yritysten) kiertotalousmuutosta eteenpäin ja luoda **(liike)toimintaympäristöjä**
- Kehittäminen tehdään yhdessä **tärkeimpien verkostojen kanssa**: kunnat, yritykset, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan jätehuolto, korkeakouluyhteisö, Business Tampere, Tampereen seutu, Tampereen Kauppakamari, etujärjestöt, ELY, ministeriöt, EU / CCRI
- **Konkreettisia toimenpiteitä** kuntasektorille, **uusi toimintaympäristö** yrityksille
- Tavoitteena avoimuus, yleishyödyllisyys, yhteistyön syventäminen ja toimijoiden ymmärtäminen sekä toimintaympäristön muokkaus

SYSTEMINEN MUUTOS

Miten julkiset ja yksityiset prosessit nivotaan yhteen? – pistemäisistä toimenpiteistä kohti ennustettavia kiertotalouden kehittämispolkuja

- x Kehityshankkeiden epäjatkuvuus
- x Siiloutuminen = Systemaattisen vuoropuhelun ja yhteistyön puute
- x Tiedon ja oppien kumulointi heikkoa
- x Epävarma liiketoimintaympäristö

1 Hankinnat

2 Maankäyttö

ja kaavoitus

3 Hankkeet ja

demonstraatiot

4 Jätehuollon

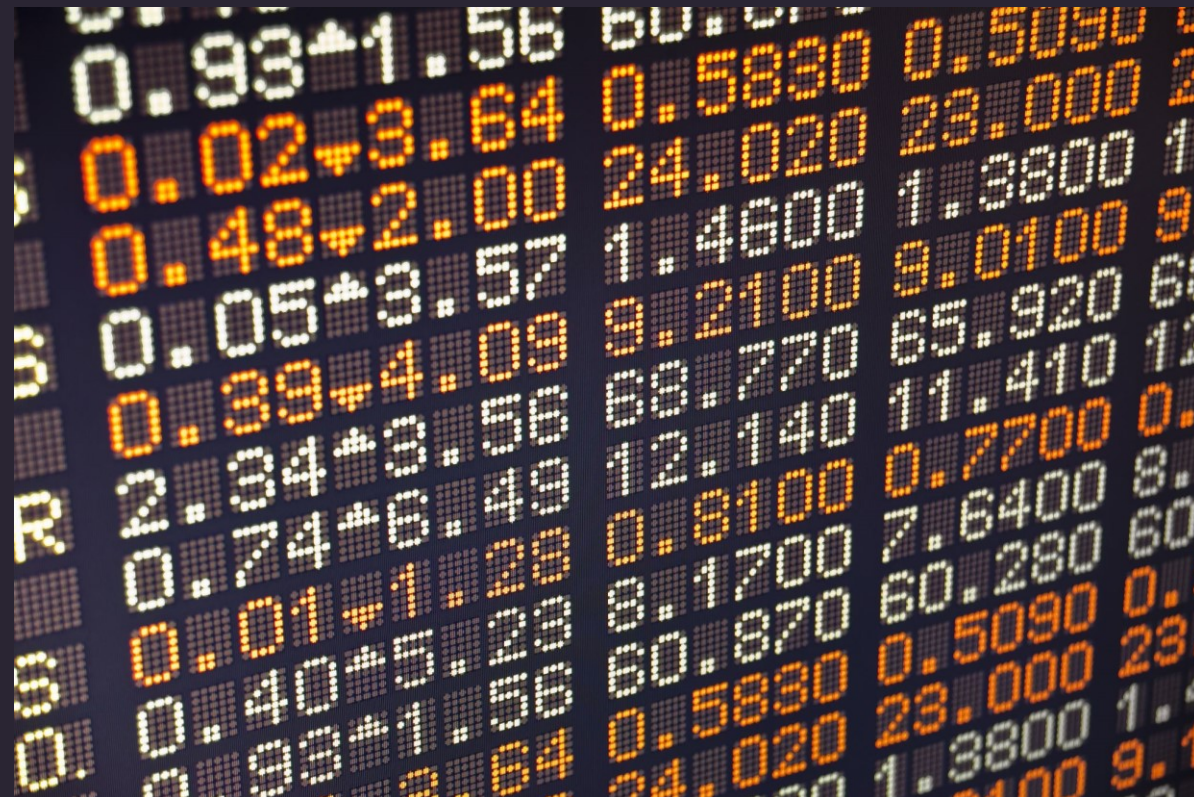
kiertotalous (PJHOY)

YRITYKSILLE

Tarjoamme uuden perustan liiketoiminnalle

- Toimintaympäristön muutoksen
- Syvempi yhteistyö kuntien kanssa
- Ymmärrys julkisen sektorin toimijoiden suuntaan yritysten toimintamahdollisuuksista
- Mahdollisuus kilpailla (uusilla) kestäväillä innovaatioilla / toiminnalla

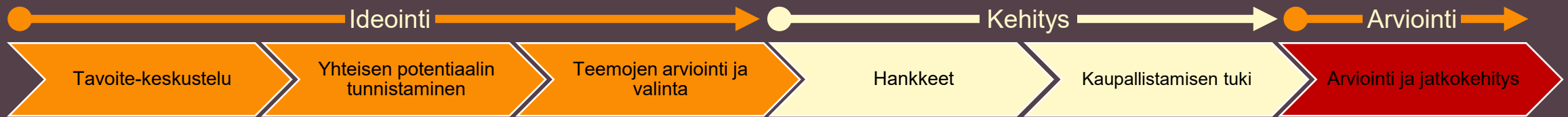
KUNNILLE

Tarjoamme uuden perustan elinvoimalle

- Apua kiertotalouden strategisten tavoitteiden muotoiluun ja saavuttamiseen
- Uusia työkaluja ja sparrausta mm. hankintojen ja tontinluovutuksen kehittämiseen
- Yhteistyön syventämistä (ml. markkinavuoropuhelu) yritysten kanssa

Kehittämiskeskus tarjoaa tukea läpi prosessin

- Konkreettiset toimenpiteet, työkalut ja sparraus kunnille (ml. Uudet hankintamallit ja kriteerit)
- Jatkuva (markkina) vuoropuhelu julkisen ja yksityisen välillä
- Tiedonjako ("pureksittu" tieto)
- Hankkeistus ja pilotointi kunnille ja yritysten kanssa
- Verkostoyhteistyö: rahoittajat, asiantuntijat, strateginen ja lainsäädännön kehitys (mm. Green deal ja Circular Cities and regions EU)

Kuntien hankinnat toiminnan ytimessä

- Kaupungeille **hankintojen** kautta iso vaikuttavuus **yritysten toimintaan** - mm. infran rakennuttamisessa keskeinen asema
- **Osaamisessa** ja erityisesti **resursoinnissa** aukkoja – tarjoamme molempiin **apua** yhdessä muiden toimijoiden (mm. KEINO) kanssa
- Parhaat käytännöt kotimaasta ja muualta – **työkalupakki kuntien käyttöön**
- **Markkinavuoropuhelu** – yritykset tuottavat ratkaisut ja innovaatiot, kuntien pitää osata mahdollistaa
- **Asiantuntijapalvelut** tärkeitä varsinkin, kun tehdään uutta. **Lisäksi ajan resursointi** ja oikea tahtotila (**muutosjohtajuus**) avainasemassa

**INFRARAKENTAMISEN
KIERTOTALOUDEN (hankintojen)
EDISTÄMINEN – keskuksen
palvelut kunnille ja yrityksille**

TAUSTAA INFRARAKENTAMISEN KIERTOTALOUTEEN

- Kaupungeilla / kunnilla on monopoliasema kiertotalouden edistämässä julkisten hankintojen kautta
- Painopiste kiertotalouden hankintamallien ja kriteerien kehittämisessä → julkiset hankinnat 47 miljardia € vuodessa Suomessa
- Keskeistä liiketoiminnan ekosysteemin kehittäminen yritysten kanssa
- Yhteistyön kehittäminen kaupungin infrapuolen ja kiertotalouden alan yritysten/asiantuntijoiden kanssa → halvimmasta hinnasta kestävyystavoitteisiin
- Tavoitteena on ohjata hankintoja kohti kiertotaloutta → massatasapaino, UUMA:t ym.
- Uusien (hankinta) menetelmien testaaminen tosielämän katukehitysprojekteissa → Pilotteja on nähty tarpeeksi

Fokus ja kärki-teemat

Katu- ja maarakentamisen palvelut

Julkisilla hankinnoilla kannustimet toimialalle

- Hankintamallien, asiakirjojen ja kriteereiden tuottaminen ja kokoaminen, joiden avulla kuntien hankintamenettelyt saadaan tukemaan kiertotaloutta yrityksissä.
- Jatkuvan asiantuntijatuken tarjoaminen rakennuttamisen kiertotalouteen (ml. Maakunnallinen massatasapaino)
- Suunnitteluosaamisen tukeminen kiertotaloudessa

Kehityshankkeille ennustettava skaalautumispolku

- Arviointikriteerien tuottaminen ja niiden käyttöönotto alalla: varmistetaan onnistuneiden hankkeiden siirtyminen alan käytännöksi.
- Kehityshankkeiden onnistumisen tukeminen: rakennuskohteiden etsintä, sparraus, markkinointi, tiedon kumulointi jo olemassa olevista hyvistä käytännöistä.

Tiivis yhteistyö julkisten ja yksityisten toimijoiden välille

- Jatkuva vuoropuhelu sidosryhmiin ja yhteiskehittäminen uusien pilottien ja hankintojen kehittämisen kautta.
- Vuosittaisen kumppanuusvuoropuhelun fasilitointi: rakennusohjelman tavoitteet, toimialan kehityksen summaus ja palautteen käsittely, toimijoiden pitchaukset.

KIITOS!

Karoliina Tuukkanen

+358 50 552 2039

karoliina.tuukkanen@kiertotalouspirkanmaa.fi

www.kiertotalouspirkanmaa.fi

Ekokumppanit Oy